

Nieuwsbrief – 23 Oktober 2003

Deelnemers bouwploeg 2003

Ad de Rijk (65), Annemiek van Bentem (31), Arno Duivestein (41), David Visser (18), Dick Fennema (27), Frank Verhagen (40), Harm Snater (65), Ineke Lint (54), Janneke Broersma (20), Jeroen van der Kuijp (68), Joeri de Valenca (18), Judith Cavé (23) Nel Giesensteyn (65), Sandra Arbman (20) en Terry Vreeburg (18). Henk Bos (32), Ronald Herkenhoff Konersmann (17)

Een van de nieuwe huisjes met tuin.

BUURTHUIS VOOR NIEUW DORP

Vorig jaar is er in Nicaragua, op het eiland Ometepe een nieuw dorp ontstaan. Het dorp draagt de bijzondere naam 'Manos Unidas', letterlijk 'Verenigde Handen'. Deze naam dankt het dorp aan de bijzondere samenwerking tussen de bewoners van het dorp, leden van het Nicaragua Komitee Haarlem en de bouwploeg die begin 2002 aan de bouw hebben gewerkt, de gemeente Haarlem en de ontwikkelingsorganisaties Simavi en Cordaid. Een samenwerking die 54 nieuwe woningen heeft opgeleverd en voor de inwoners het einde betekent van de dreiging van een lavalawine. De bewoners zijn langzaam aan begonnen om een nieuw bestaan op te bouwen. Om daarbij te helpen steunt het Nicaragua Komitee Haarlem de bouw van een buurthuis in het nieuwe dorp. Maandag 27 oktober vertrekt een bouwploeg naar Nicaragua om te helpen bij de bouw van een buurthuis in het dorp Manos Unidas.

Rivas, 30 oktober 2003

Beste mensen,

Even een berichtje vanuit het "contactpunt" i.v.m. de Haarlemse brigade. Alles gaat goed en het is een leuke, grote groep die enigszins moe maar wel tevreden meen ik de eerste dagen doorbrengen onder begeleiding van collega's van Marijke. Ze waren blij verrast van de Civite accommodatie en omgeving waar ze kon bijkomen van een goed verlopen overstap / overnachting in San José. Marije heeft uitstekend werk verricht en ze kwamen in goede doen met de bus uit San José in Rivas aan.

De afgelopen dagen hebben de Haarlemmers Rivas verkend, hebben zich in het zweet gedanst, zijn ze in het Casa de la Mujer ontvangen, Pillas Coyol bezocht en natuurwandeling gemaakt en zich ondergedompeld in warm waterbronnen nabij de kust bij Las Salinas waar een vismaaltijd tussen de middag er goed inging. De busreis op het dak van een hobbelende streekbus bracht ze naar Barrio Nuevo om aldaar te overnachten.

Vandaag, vrijdag ben ik vanochtend bij ze vertrokken vanaf het dorpje Barrio Nuevo waar ze bij gezinnen en in een gemeenschapshuis logeerden. Ik ben nu even thuis voor een klus. Ik ga vanmiddag ze weer opzoeken om met hen op te lopen door een natuurgebied Chaconcenter gelegen aan een strand waar we de vrijdagnacht zullen doorbrengen, mede in afwachting van schildpadden die hier soms eieren komen leggen.

Een zevental zijn nu aan het paardrijden en anderen bezoeken projecten in Barrio Nuevo, het dorpje waar ze vannacht logeerden en waar de meesten zo moe waren dat ze om 9.00 uur onder zeil gingen na eten en een folklore optreden. Enkelen genoten nog na met een enkel lied voordat ze onder klamboes het bed opzochten. Al bij al een intense en hele ervaring en ik meen dat het goed gaat.

Adri

Manos Unidas, 4 november 2003

De huishond heet Tigre en doet wanhopige pogingen zijn naam waar te maken als ik achter in de tuin de latrine met een bezoek wil vereren. Prachtige latrines trouwens met een aluminium omhulsel, een dakje om droog te blijven en een betonnen pot. De deur kan open blijven staan en het uitzicht op een stukje bos met de vulkaan op de achtergrond is adembenemend. Het wc papier is aan een stokje gestoken en balanceert vervaarlijk aan de zijkant. Onderweg passeer ik nog een zeer knorrend varkentje dat vastzit aan een touwtje. Deze nacht leek het of alle regen van de hele wereld op deze plek terecht kwam. Een indrukwekkend geluid op het golfplaten dak! Ware het dat er elektra was geweest, dan was dat volkomen overbodig door de intensieve verlichting vanuit de hemel. Welkom op Ometepe in Manos Unidas! Het hele dorp was uitgelopen en stond te klappen toen we uitstapten na de hobbelerende rit. Families werden herkend, er werd omhelsd en een enkele traan vloeide. Wat een onthaal! In een van de huizen wachtte ons een waar feestmaal met koolsalade, bieten, patat, rijst en niet te vergeten gemarineerde kipkluijjes. In dit dorp gaan we bouwen! Rijen frisse, nieuwe huisjes lachen me tegemoet. Een enkele tuin is reeds aangelegd, maar er staan ook nog veel huisjes leeg. Een paar huisjes aan de weg hebben elektra dat op een slimme manier van de overburen wordt gehaald. Ook ik maak dankbaar gebruik van deze creatieve oplossing om de laptop van stroom te voorzien. Het olielampje in het huis aan de overkant waar ik verblijf doet echter ook goede dienst. Alleen moet wel iedereen het met hetzelfde lampje doen. En 'iedereen' is beduidend meer dan in Nederland. Edita met haar negen kinderen verleent mij gastvrijheid. Niet alle negen zijn aanwezig; veel slapen in het oude dorp. En dat is maar goed ook, want in de twee slaapkamertjes zou dat toch niet passen. Alhoewel...

Willen we nog badderen vanavond? Dan moet er even water gehaald worden. (met het paard als ik het goed begreep.) Water moet ook aangevoerd worden. Elk gezin moet voor de aansluiting betalen en nog niet iedereen heeft dat gedaan. (Dit is even heel simpel gezegd; er speelt veel meer) Ook al kost dat maar 25 Cordoba (ongeveer 2 Euro), het is een probleem! De bouwploeg heeft de openstaande rekening aan het waterleidingbedrijf betaald, zodat het water kan gaan stromen op enkele dagen per week. Daarmee heeft de bouwploeg de openstaande schuld op zich genomen. De families zullen deze moeten aflossen voordat de bouwploeg weer vertrekt. Het badderen heb ik maar afgeslagen. Er was al gezwommen in het meer. (water van 32 graden)

Deze morgen stond er echter een groot blik met water gereed aan de zijkant van het huisje, waar de badruimte is gevestigd: 3 stevige stokken in de grond gestoken, met als 'muurtje' schoongewassen rijstzakken. Ik kan er gemakkelijk overheen kijken en net als bij de latrine verschaft mij dit weer een prachtig uitzicht op de omgeving. Een bakje om het water op te scheppen en over me heen te gooien maken het feest compleet.

Ineke Lint

Manos Unidas, 6 november 2003

Een knappe jonge vrouw in een hagelwitte nauwe broek met lurex topje erboven stond me op te wachten. Ik was geneigd om door te lopen, maar zij bleek me te kennen. Vaag drong er iets tot me door. Natuurlijk! Eliud de dochter van mijn gastvrouw! In deze outfit had ik haar nog niet eerder gezien. Gisteren had ik haar gevraagd me te vergezellen naar Altagracia om een internetcafé te zoeken.

De bus van 9 uur arriveert stipt op tijd om 9.30 uur en met een vaart die bijna lopend is bij te houden, vertrekken we, richting 'grote stad'. Onderweg zijn weinig auto's waar te nemen; des te meer paarden, koeien en voetgangers. Er wordt druk gebruik gemaakt van de weg. De toestand waar de weg in verkeerd is onbeschrijfelijk slecht: een zandweg vol met enorme kuilen en bezaaid met grote stenen.

Het uitzicht in en buiten de bus vergoedt veel: schoolkinderen in witte bloes en blauwe rok of broek, moeders met schattige kinderen, tassen vol met boodschappen gedragen door lachende mensen en buiten steeds het zicht op bananenplantages, hordes koeien, kinderen in alle soorten en maten, bloeiende bomen, huisjes verscholen in het groen. We passeren Urbaite en Sintiope, het 'oude' dorp dat ook nog bewoond is. Uiteindelijk belanden we in een soort groot wild west dorp met winkeltjes, die van alles verkopen. En ...je kunt er internetten! Telefoneren lukt trouwens ook. (Van een telefoontje naar Nederland kun je vijf dagen een middagmaal in een restaurantje eten!) Op straat liggen de geogste bruine en rode bonen te drogen. Iedereen loopt er voorzichtig omheen.

Ondertussen op de bouwplaats...

De wapening voor de pilaren en de balken van het dorps huis is klaar en er kan beton gemaakt worden. Zonder molen uiteraard. Ad en Jeroen bepalen de juiste verhouding tussen grind, zand en cement. Een ander groepje plant jonge boompjes langs de grenslijn van de huizen en de toekomstige weg en voetpad. De meeste boompjes zijn door de gemeente geschonken, maar steeds meer families komen hun eigen zaailingen brengen om te planten.

Dorpsbewoners zetten stokken om de boompjes om ze te beschermen tegen de loslopende, vraatzuchtige biggetjes. De auto van Habitar (architecten- en bouwbedrijf) kan niet meer ongestraft lukraak de bouwplaats oprijden. Er dient rekening gehouden te worden met de nieuwe afscheiding, die met rijen stenen aangegeven is. Wat zal het over enige jaren een prachtig gezicht zijn: al die mango's, mandarijnen, tamarindes, bananen, madero negro's en almendra's. Twee dorpsbewoonsters komen ons verrassen met een kan heerlijk sap.

Het mengen van het beton vereist de nodige inspanning en bij deze temperatuur is drinken erg noodzakelijk. Met kruiwagens rijdt de ploeg het beton naar de fundering en kieperen ze de kar leeg. Zou het lukken om het vandaag af te krijgen?

Laatste bericht: het gaat lukken! Bijzonder vermeldenswaard vind ik dat het grind handgemaakt is!!!!!!! Aan de overkant van de weg, op een open plekje in het bos, zitten een man en drie jongetjes grind te hakken. Ze beginnen met een vrij grote steen te plaats en op een nog grotere, die als ondergrond dienst doet. En dan maar flink slaan met de hamer totdat het juiste formaat bereikt is. Ik weet nog niet hoe lang het duurt voordat een zak gevuld is.

Ons geadopteerde katje van ongeveer twee weken oud, Jopito, (kleine Joop) bleek het niet zo goed te doen op sojamelk. Hij is nu ondergebracht bij een gastmoeder hond en hij drinkt geweldig.

Manos Unidas, 10 november 2003

Een wereldreis in de stortregen.

Het vrije weekend begint met donkere lichten, windhozen en fikse buien. Het jongetje onder de kapotte dakgoot deert het niet: hij laat zich over enkele meters over de veranda van de school glijden om te eindigen onder een straal die nog geen enkele douche heeft voortgebracht. Het is vrijdag namiddag en we wachten in Manos Unidas op de bus. Zou het lukken om voor het donker te arriveren op de plek van bestemming? De afstand zal niet veel verder zijn dan van Haarlem naar Amsterdam. De bus arriveert een uur te laat, maar dan zijn we op weg naar Balue. Ondertussen is het al aardig donker en vanwege de slagregens heeft iedereen de raampjes dicht gedaan.

De geur in de bus is niet bepaald aantrekkelijk te noemen en de temperatuur blijft stijgen. Buiten is er bijna niets te zien, maar er stappen wel constant mensen in. De kuilen in de weg zijn ontelbaar. De weg stroomt over en alle kuilen zijn meren geworden van een onbekende diepte. Na 90 minuten hotsen en klotsen arriveren we. Bij het uitstappen ontwaren we vergeten bagage. Het blijkt het bed van de chauffeur te zijn: hij slaapt in de bus vannacht. Ondertussen is het droog geworden.

Een zaterdagochtendwandelingetje.

Het dorp Balue bruist van leven in alle vroegte. De inwoners lijken zich verzameld te hebben op de weg om boodschappen te doen. Iedereen die thuis is, zit of hangt voor de deur en groet ons. De schommelstoel is een geliefd meubelstuk bij de iets welvarender huizen. Papegaaien zitten op een horizontaal opgehangen fietswiel te roepen. De huisjes zijn omgeven door tuintjes en op de betegelde of betonnen plaatsjes ligt overal rijst te drogen. In een pulperia (een soort ouderwetse kruidenier) kopen we ons ontbijt: een ananas en een watermeloen. Bij het meer is een wasplaats en veel vrouwen staan tot hun middel in het water om de was te doen op een grote steen. Kinderen spartelen in het warme water. Een centrum lijkt er in eerste instantie niet te zijn, maar in het 'grasveld' naast de kerk zou je een soort plein kunnen herkennen. De meubelmaker staat aan de draaibank een prachtige tafelpoot te fabriceren. In een soort kraampje wordt vlees afgewogen en in plastic zakjes gedaan. Over een balk hangen grote stukken vlees en ingewanden. Het ziet er erg vers uit. Even verderop is een hele familie verzameld. Grote messen liggen op een steen. Een onwillig varken wordt krijsend voortgesleurd. De slager heeft het druk vanochtend. Mij trok de rest van het dorp meer.

Vanaf het terras van comedor Isabel.

Toegegeven, het is niet de Haarlemse Botermarkt, maar ook hier zijn terrassen en het kijken naar alles dat voorbijkomt, is echt de moeite waard. Een zwaarbeladen paard wordt voor onze ogen afgeladen en het is goed te zien hoe ingenieus de kammen met bananen vastgemaakt zijn. Twee verkopers komen langs met felgekleurde hangmatten. Echt niet eentje kopen? Dan misschien zo'n handig bolletje touw? Uit een zijpad komt een donkerbruine, reusachtige koe met een lichtgekleurd jong. Meisjes hebben het grootste plezier met trakke-trakke balletjes. (twee balletjes aan een touwtje, die je tegen elkaar moet slaan. Een jongen passeert te paard met een groot geweer in zijn hand en een ander geweer in zijn rugzak. Kippen, varkens, honden en poezen dartelen voorbij. Het plaatselijke voetbalelftal passeert in de laadbak van een vrachtauto. Vlinders zitten bij bosjes op een verse koeienvlaai te genieten. Wat wil een mens nog meer in het weekend?

Manos Unidas, 10 november 2003

Een wereldreis in de stortregen.

Het vrije weekend begint met donkere lichten, windhozen en fikse buien. Het jongetje onder de kapotte dakgoot deert het niet: hij laat zich over enkele meters over de veranda van de school glijden om te eindigen onder een straal die nog geen enkele douche heeft voortgebracht. Het is vrijdag namiddag en we wachten in Manos Unidas op de bus. Zou het lukken om voor het donker te arriveren op de plek van bestemming? De afstand zal niet veel verder zijn dan van Haarlem naar Amsterdam. De bus arriveert een uur te laat, maar dan zijn we op weg naar Balue. Ondertussen is het al aardig donker en vanwege de slagregens heeft iedereen de raampjes dicht gedaan.

De geur in de bus is niet bepaald aantrekkelijk te noemen en de temperatuur blijft stijgen. Buiten is er bijna niets te zien, maar er stappen wel constant mensen in. De kuilen in de weg zijn ontelbaar. De weg stroomt over en alle kuilen zijn meren geworden van een onbekende diepte. Na 90 minuten hotsen en klotsen arriveren we. Bij het uitstappen ontwaren we vergeten bagage. Het blijkt het bed van de chauffeur te zijn: hij slaapt in de bus vannacht. Ondertussen is het droog geworden.

Een zaterdagochtendwandelingetje.

Het dorp Balue bruist van leven in alle vroegte. De inwoners lijken zich verzameld te hebben op de weg om boodschappen te doen. Iedereen die thuis is, zit of hangt voor de deur en groet ons. De schommelstoel is een geliefd meubelstuk bij de iets welvarender huizen. Papegaaien zitten op een horizontaal opgehangen fietswiel te roepen. De huisjes zijn omgeven door tuintjes en op de betegelde of betonnen plaatsjes ligt overal rijst te drogen. In een pulperia (een soort ouderwetse kruidenier) kopen we ons ontbijt: een ananas en een watermeloen. Bij het meer is een wasplaats en veel vrouwen staan tot hun middel in het water om de was te doen op een grote steen. Kinderen spartelen in het warme water. Een centrum lijkt er in eerste instantie niet te zijn, maar in het 'grasveld' naast de kerk zou je een soort plein kunnen herkennen. De meubelmaker staat aan de draaibank een prachtige tafelpoot te fabriceren. In een soort kraampje wordt vlees afgewogen en in plastic zakjes gedaan. Over een balk hangen grote stukken vlees en ingewanden. Het ziet er erg vers uit. Even verderop is een hele familie verzameld. Grote messen liggen op een steen. Een onwillig varken wordt krijsend voortgesleurd. De slager heeft het druk vanochtend. Mij trok de rest van het dorp meer.

Vanaf het terras van comedor Isabel.

Toegegeven, het is niet de Haarlemse Botermarkt, maar ook hier zijn terrassen en het kijken naar alles dat voorbijkomt, is echt de moeite waard. Een zwaarbeladen paard wordt voor onze ogen afgeladen en het is goed te zien hoe ingenieus de kammen met bananen vastgemaakt zijn. Twee verkopers komen langs met felgekleurde hangmatten. Echt niet eentje kopen? Dan misschien zo'n handig bolletje touw? Uit een zijpad komt een donkerbruine, reusachtige koe met een lichtgekleurd jong. Meisjes hebben het grootste plezier met trakke-trakke balletjes. (twee balletjes aan een touwtje, die je tegen elkaar moet slaan. Een jongen passeert te paard met een groot geweer in zijn hand en een ander geweer in zijn rugzak. Kippen, varkens, honden en poezen dartelen voorbij. Het plaatselijke voetbalelftal passeert in de laadbak van een vrachtauto. Vlinders zitten bij bosjes op een verse koeienvlaai te genieten. Wat wil een mens nog meer in het weekend?

(Natuurlijk zijn er mensen van de bouwploeg die iets meer willen. Er zijn mensen in een kajak het meer op geweest, er is gezwommen en de allerijverigste hebben de vulkaan Madera beklommen.)

Maandagochtendleed.

Jopito, het kleine katje, heeft het niet gered. Het weekend is hem fataal geworden. Zijn ijverige verzorgers, Janneke en Judith, waren er niet om hem te vertroetelen en om hem steeds aan te leggen bij zijn kunstmoeder, de hond van de burens. Zij bleek trouwens nauwelijks melk meer te hebben. Helaas... Aan het eind van het dorp hebben we hem begraven achter een pasgeplante achote. Gelukkig is er genoeg jong leven in het dorp en er wordt al weer vertederd gekeken naar een versgeboren hondje.

Op de bouwplaats.

De laatste berichten waren dat het beton gestort was. Het beton is al goed hard. Door de enorme regens spoelt er helaas modder over het beton, dat weer verwijderd moet worden. Eerst scheppen ze het grofste eraf met een troffel; wat erg vast zit wordt met een steekijzer te lijf gegaan. De rest kan verwijderd worden met borsteltjes. Als de laag schoon is, wordt er een laag cement op aan gebracht. En dan kan er gemetseld worden. De metselspecie wordt gemaakt van gezeefd zand, water en cement. De zeef voor het zand wordt gehanteerd door twee mensen, die elk aan een kant schudden.

Ondertussen staat de achtermuur al gedeeltelijk. Werk is er genoeg. De geplante boompjes moeten van water voorzien worden, ijzeren kolommen moeten verstevigd worden, er moet specie aangemaakt worden. En dan zijn er natuurlijk de voorbereidingen voor Sint Maarten. Zou het lukken om hier de kinderen met een lichtje het dorp door te laten gaan?

Verhuizen naar Manos Unidas.

Voor veel dorpsbewoners is het niet zo gemakkelijk om hun oude huis in Sintiope achter te laten. Toch moet bijna iedereen verhuizen uit het oogpunt van veiligheid. De komst van de bouwploeg heeft gelukkig al menigeen over de streep getrokken, maar er staan nog huizen leeg. De eerste hindernis om niet te verhuizen, geen water, is inmiddels verholpen. Met dank aan de bouwploeg. Het waterleidingbedrijf wilde niet aansluiten omdat een deel van de nieuwe bewoners nog geen 25 cordoba, 1,5 euro, aansluitkosten had betaald. De bouwploeg heeft het waterleidingbedrijf betaald zodat de families die al verhuisd zijn deze week water krijgen. Het bedrag dat door de bouwploeg is voorgesloten betalen de bewoners terug voordat we terug gaan.

Vorige week vrijdag was er een bijeenkomst georganiseerd voor de dorpsoudsten in Altagracia, met als onderwerp rampenbestrijding. De grootste hindernis voor de bevolking om niet te verhuizen is nu nog dat er geen elektriciteit is. Vorig jaar oktober, bij de oplevering van de huizen, beloofde Daniël Ortega, de eeuwige presidentskandidaat van de sandinisten, voor stroom te zorgen. Tot nu toe is daar niets van gekomen.

Tijdens de cursus rampenbestrijding heeft de burgemeester van Altagracia toegezegd dat er transformatoren geplaatst worden waar vandaan de verbinding naar elk huisje gemaakt kan worden. De laatste hindernis zal dan ook verdwijnen. Voor de dorpelingen die al wel verhuisd zijn, zal het dan een stuk gezelliger worden. Want net als in Nederland is het hier ook niet leuk wonen tussen lege huizen.

Ineke Lint.

Manos Unidas, 12 november 2003 – Sint Maarten feest.

Twee kleine handjes hebben mijn t shirt aan beide zijden vast. In de andere hand balanceert een brandende lampion. 'Es peligroso', 'het is gevaarlijk', is er gezegd en ze houden de kaarsjes zoveel mogelijk bij hun witte en gele jurkje vandaan. De wijde rokjes met veel kant mogen geen vlam vatten. Het zijn echte feestjurken, die ze beslist niet elke dag dragen. In een klein groepje lopen we naar de overkant van de weg om bij de daar gelegen huizen te gaan zingen. Er wordt al driftig geoefend en de stemmen durven steeds luider te zingen.

*"Once de Noviembre
es el dia
que mi lampara, que mi lampara
Once de Noviembre
es el dia
que mi lampara regala luz."*

De tekst is de vrije vertaling van ons Sint Maarten liedje: "11 november is de dag, dat mijn lichtje branden mag". Het vrije zit hem vooral in de laatste regel: dat mijn lamp het licht als cadeau geeft. (*'bedankt Arno'*)

De mevrouw van het eerste huis zit al in de deuropening te wachten met een, door de bouwploeg uitgereikte, zak snoep. Alle kinderen zingen en stormen naar binnen en stoppen meteen het snoep in hun mond. De meest brutale willen meteen weg om het volgende huis te gaan bezoeken. Maar...eerst wachten op de kleintjes en het papier weer van de grond oprapen! De meelopende vader is onverbiddelijk. Inmiddels is het weer gaan regenen en begint het wel erg op een Nederlandse avond te lijken. Alhoewel het wel erg lang geleden is dat ik Nederlandse kinderen zo vol verwachting en spanning heb zien kijken.

Alle huizen gaan we langs op het 'rijtje'. Inmiddels wordt ook wat snoep bewaard. Alles kleeft aan elkaar vast in de vrije hand, want bijna niemand heeft iets bij zich om de snoep in te doen. Iedereen kijkt naar deze opvallende optocht. De lampions zijn echt prachtig. Met als basis een plastic bekertje of een halve plastic fles, worden echte kunstwerken meege dragen. Versierd met gekleurde vouwblaadjes, maar ook met bloemen en bladeren van de planten uit het dorp, hangen ze met een touwtje aan een tak. De brandende kaarsjes, die vastgezet zijn in aarde, schijnen prachtig gekleurd licht door de versierselen heen. Wat een feest! Als we het centrale terrein van het dorp weer naderen, zien we van alle kanten de lichtjes komen. Vooral in een dorp waar maar één huis elektriciteit heeft, is dit een fascinerend gezicht. Het kampvuur brandt al en er is voor de kinderen cola. Na nog een paar keer zingen, is het 'buenos noches', welterusten, en verdwijnt een ieder naar huis. Sandra, Janneke en Judith, volgens mij hebben jullie zeer veel kinderen een fantastische dag gegeven. Veel kinderen waren er zeker.

Toen ik 's middags in het dorp arriveerde, wachtte mij een leuke verrassing. Het 'knutselhuis' bleek veel te klein te zijn! Moeders met kinderen stonden in de twee deuropeningen zich te verdringen om maar niets te missen wat er binnen gebeurde. Buiten liepen kinderen rond in de meest prachtige kleren en met een reeds zelfgemaakte lampion. Als de regen erg hard werd, kon er geschuild worden bij de aangrenzende, buiten gebouwde, keuken, die gelukkig erg royaal is uitgevallen. In plaats van de geplande 40 kinderen, waren er nu toch zeker wel 60 kinderen op komen dagen. Als eersten waren de kinderen uit het oude dorp gekomen, die niet eens uitgenodigd waren. (*Misschien moeten er meer kinderfeesten georganiseerd worden om de mensen zover te krijgen dat ze in Manos Unidas komen wonen.*) Wat ik binnen in het huis aantrof, overtrof al mijn verwachtingen. Zeker 20 kinderen die aan tafel zitten of staan te midden van alles wat denkbaar is om een lampion te maken. Bouwploegers die helpen en opeens Spaans blijken te spreken. Een grond bezaait met bladeren en bloemen. Vanuit een aangrenzende kamer worden touwtjes verstrekt. Een vader die de tekst van het liedje steeds herhaalt, omdat steeds nieuwe kinderen binnenkomen. Langs de kant is een soort wachtkamer gecreëerd en staan de kinderen vol spanning op hun beurt te wachten. En dat alles in een toch vrij kleine ruimte. Sandra en Janneke die lopen te stressen omdat er niet genoeg materiaal is en omdat de kaarsjes op zijn. Een ware belevenis.

Om 18.30 h werd er verzameld voor de optocht. En reken maar dat de kinderen er waren. Sommige kleintjes waren helemaal alleen gekomen. Maar ook ouders kwamen mee. Arno zorgde voor het stichtelijke woord en vertelde het verhaal van Sint Maarten, de kaarsen gingen ondertussen aan en de rest van het feest kon beginnen
Wat er aan vooraf ging.

Janneke en Sandra hebben bedacht om een feest voor de kinderen van Manos Unidas te

De regens waren weer enorm. Gelukkig staat alles er nog. Ook al klopt volgens Jeroen en Ad de samenstelling van het beton niet, er wordt gelukkig wel gevorderd. Deze middag zal er een bijeenkomst zijn met de opzichter om alles door te spreken. Er zijn weer bekistingen om de kolommen gemaakt en het beton is er in gestort. Het grote nieuws, volgens Ad, is dat de vaste maatvoering voor de waterleiding geschiedt vanuit de bomen. Echt iets voor kenners, lijkt me. Verder is er een nieuwe toegang vanaf de weg tot het dorps huis gemaakt, voor voetgangers. Aan de weg is de grond opgehoogd door er een aantal enorme keien onder te plaatsen. Steeds meer grond moet erbij, dat aan de overkant van de weg wordt weggeschept. Een hele ploeg is hiermee bezig. Een prachtig glooiende afrit begint er al te komen, die ongetwijfeld ook toegankelijk is voor rolstoelen. Verder wordt er gewerkt aan een grote geul voor de afwatering en wordt de weg op het terrein voor het dorps huis geëffend. De hoogte is deskundig bepaald. Jeroen ligt hierbij op zijn knieën, met zijn hoofd bijna op de grond, om de rechte lijn te bepalen. Ik heb nooit geweten wat er allemaal bij komt kijken om zo'n terrein een beetje goed toegankelijk te maken. Inmiddels is er een vrachtauto gearriveerd om de sierstenen voor de binnenmuren te bezorgen: vierkante met uitsparingen. De gemetselde muur wordt steeds hoger en je krijgt al een beetje een idee hoe het gaat worden. Alles vordert gestaag dus. Ineke Lint.

17 november 2003

Nieuws van de bouwplaats.

De tweede dwarsbalk is klaar. De bekisting wordt verwijderd en de oneffenheden worden bijgewerkt. De balken op de vloer van het toekomstige kantoortje worden grondig schoongemaakt, zodat er gemetseld kan worden. De Hollandse ploeg en de Nicaraguaanse ploeg metselen elk een muurtje. Vooral dankzij meester metselaar Henk komt alles goed. Het plan was om vandaag de kolommen van het kantoortje en van de opslag te storten, maar wat bleek?

Er was in geen velden of wegen water te bekennen, terwijl dat toch erg essentieel is voor het beton maken. Zou er opzet in het spel zijn? Er is vandaag namelijk groot feest in Altagracia en de timmerman verscheen na de lunch al in zijn beste kleren op het werk. De toegangsweg voor voetgangers is van twee treden voorzien en het geheel ziet er echt goed uit. Hoever zal het gereed komen? We hebben nog maar twee weken!

De verleiding was te groot. Grote bakken en manden met kerstversierselen lagen uitdagend te zijn op de markt van Granada. Ik kocht een rood fluwelen strikje met een gouden klokje eraan. In het huis van Editha prikte ik het aan de houten muur. Zelfs de burens kwamen kijken. Ook al was het nog geen december, een beetje versiering doet een huisje goed. Ongeveer een uur later werd mij gevraagd wat ik er voor betaald had. Vijf Cordoba? Dan had ik een goede koop gedaan, want hier was alles veel duurder. Nog een uur later werd mij verzocht binnen te komen. In het licht van een zaklantaarn zag ik een stoel staan op een ongebruikelijke plaats. En wel onder het strikje. Of ik het wat hoger wilde hangen, was de vraag, want zo zouden er kinderen bij kunnen komen! Het strikje hangt nu helemaal boven aan de muur tot ieders tevredenheid.

De dans van de Zompopo.

In Altagracia zijn oude mensen die direct verslag kunnen doen van gebeurtenissen van vroeger, toen door middel van de dans van de Zompopo het gelukt is de woede te beteugelen van de vuurkolos, de vulkaan Conception, die koningin is van het eiland Ometepe. Als er een uitbarsting van de vulkaan plaats vond, werd het beeld van San Diego de Alcalá uit de kerk gehaald en naar de meest bedreigde huizen gebracht en daar werd met zoveel mogelijk mensen de dans uitgevoerd en het hielp! De lavastroom kwam tot stilstand. In het jaar dat de orkaan Mitch woedde, is een gedeelte van het dorp gespaard gebleven. De huidige autoriteiten hebben er kennelijk niet veel vertrouwen in dat de dans blijft werken. Er is namelijk een rampenplan gemaakt voor het eiland. In dat plan staat ook dat een groot gedeelte van het dorp Sintiope moet verhuizen. Een flink aantal mensen woont al in het nieuwe dorp Manos Unidas en de rest moet zo spoedig mogelijk verhuizen. Als het dorps huis klaar is, zal er ook een goede plek zijn om bijeenkomsten te houden en om allerlei activiteiten voor kinderen te organiseren. Elk jaar op 17 november wordt in Altagracia een feestweek afgesloten met onder andere de dans van de Zompopo.

Het feest.

Het varken dat staat te wroeten in de tuin van de kerk, heeft geen weet van wat er allemaal om hem heen gebeurt. Een bonte stoet mensen in de meest fantastische kleren bevolkt het pad. Plotseling klinkt een oorverdovend geluid uit de kerk, alsof er een disco gaat starten. Het is een band die gebruik maakt van een synthesizer en een aantal enorme boxen. De zanger klinkt alsof hij in de leer is geweest bij Andre Hazes. Een eindeloze stroom families probeert een plaats in de kerk te bemachtigen. Voor en naast de kerk verschijnen steeds meer kraampjes met eten, drinken en snoep. Van alles wordt de kerk binnen gedragen: takken, plastic zakjes met drinken en zelfs suikerspinnen. De kerk moet zo ondertussen vol zijn, maar de stroom mensen neemt niet af. Af en toe klinkt een swingend nummer, alsof de menigte wakker gehouden moet worden. Ik word omhelsd door mensen die ik niet ken, maar die in het oude dorp Sintiope blijken te wonen. Na ongeveer een uur komt er beweging in de massa. Er verschijnen trommelaars en vanuit de kerk komen de laatste rijen naar buiten. In het donker van de kerk ontwaar ik mensen met allerlei takken. Steeds dichterbij komen ze. Ze lopen op een bepaald ritme en zwaaien met hun takken. In hun midden is het beeld van San Diego, gedragen door tien mannen.

Iedereen wil het beeld aanraken en sommigen hangen een kettinkje om San Diego. Ook met takken wordt het beeld aangeraakt. Op een gegeven moment sta ik ook met een tak in mijn handen, maar met een pen of fototoestel voel ik met toch prettiger. De kerkklokken strijden met de trommels en de 'bombas' (een soort grote rotjes) om de meeste herrie. Het schijnt er allemaal bij te horen. Steeds meer mensen sluiten zich aan bij de stoet, die nu de straten intrekt van Altagracia. De rondtocht duurt uren. Op een kruispunt wordt een soort 'stierenvechten' gedanst door een groepje jongens. Een is de stier en hij houdt het masker vast, terwijl het stierenlijf gevormd wordt door een ring om zijn middel met geverfde rijstzakken eraan. De jongens dagen de 'stier' uit en de stier probeert het publiek te behagen door vlak langs de mensen te gaan. Van verschillende kanten komen muzikanten, die de stoet tegemoet trekken. Het dansen gaat door en San Diego deint mee op de menigte. Enorme knallen en vuurpijlen begeleiden de stoet. Als alle straten aangedaan zijn, wordt het beeld weer in de kerk gezet en is de dans voorbij. Het feest gaat nog verder. Het zal wel laat worden vanavond.

Manos Unidas, 18 november 2003

Een cursus over water en hygiëne

Het is net een cursus in Nederland: er staat een overheadprojector, er is een flip-over, de presentielijst gaat rond en het grootste deel van de groep komt veel te laat. Alleen kan men hier niet de schuld geven aan files of falend openbaar vervoer. Tegelijkertijd zijn er ook grote verschillen: jonge kinderen zijn meegekomen en leiden hun ouders af, een hond ligt onder de tafel te slapen, het scherm voor de projector bestaat uit 6 vellen papier die op de muur zijn geplakt, de projector stopt er mee halverwege het verhaal en het programma wordt onderbroken omdat er een slang langs het dak naar beneden kruipt.

De cursus gaat over water en hygiëne en is voor de meeste deelnemers een herhaling. Vanuit mijn hoedanigheid als medewerkster van de Haarlemse ontwikkelingsorganisatie Simavi heb ik hierop aangedrongen. Simavi heeft vorig jaar de aanleg van een waterleidingsysteem en de bouw van latrines bij de nieuwe huizen gefinancierd. Helaas stroomt er echter nog steeds geen water door de leidingen omdat sommige families weigerden hun eenmalige entreebedrag te betalen. De reden: deze families willen om welke reden dan ook nog niet naar hun nieuwe huis verhuizen en zijn bang dat anderen hun water aftappen. Ze houden het water dus tegen! Hierdoor ontstaat een vicieuze cirkel, want anderen verhuizen juist nog niet omdat er nog geen water is. Dat is natuurlijk belachelijk en daarom heeft de bouwploeg het nog ontbrekende bedrag voorgeschoten. Het totale entreebedrag is inmiddels betaald aan het waterleidingbedrijf, maar om onduidelijke redenen is er nog steeds geen water in het dorp. Morgen praten we met het waterbedrijf over deze slechte gang van zaken. Maar het zal niet lang meer duren voor er water stroomt uit de kranen bij de huizen in Manos Unidas!

Voor Simavi is voorlichting over water en het belang van goede hygiëne een voorwaarde bij de financiering van projecten. Omdat de vorige cursus alweer een hele tijd geleden is, wordt deze nu dus op mijn verzoek herhaald. Hoewel ik hier ben als vrijwilliger voor het Nicaragua Komitee Haarlem, mag ik deze kans natuurlijk niet voorbij laten gaan - ik ben er nu toch. Doña Conny, maatschappelijk werkster bij Habitar, is hiervoor speciaal uit Managua overgekomen. Ze verdeelt de groep in vier kleinere groepen door iedereen een nummer te geven van 1 tot en met 4. Het lijkt de Nederlandse gymles wel. Iedere groep krijgt een half uur de tijd om drie vragen te beantwoorden en vervolgens te presenteren op de flip-over. Hoe raakt water vervuild? Wat kun je doen om dat te voorkomen? Welke ziekten worden veroorzaakt door vervuild water? De kennis die is opgedaan in de vorige cursus blijkt nog prima paraat. Maar als Doña Conny vraagt of degenen die het ook in de praktijk brengen hun hand willen opsteken, blijven alle handen op de schoot liggen. Blijkt maar weer hoe belangrijk het is om nogmaals aandacht te besteden aan dit onderwerp.

Er zijn nogal wat verkeerde gewoonten ingeslopen: de latrines worden niet afgedekt, het gebruikte toiletpapier wordt door veel families verzameld in een doosje naast de latrine in plaats van in de latrine gegooid en natuurlijk komt het veel voor dat een beker door meerderen wordt gebruikt en – zonder schoon te maken – met bacteriën en al in de watertank wordt gedompeld. Gelukkig wordt er ook lang stilgestaan bij de betonnen kuilen (gebruikt om cement in aan te maken) die op diverse plaatsen op het terrein liggen. Met de enorme regenval in deze regentijd zijn dit broeinesten voor muggen die malaria of dengue kunnen overbrengen. Maar dat moet je maar net weten natuurlijk!

Met de kennis over het belang van een goede hygiëne weer helemaal opgefrist, vertrekken de deelnemers voor de lunch naar huis. Ik heb er veel vertrouwen in dat men het dit keer wel in praktijk gaat brengen en ben benieuwd wanneer het doosje met toiletpapier uit onze latrine verdwijnt!

Annemiek van Bentem

Ochtendrituelen

Om 06.15 uur arriveert het zoontje Johan, 10 jaar, op het paard aan de rand van het terras, waar ik fris gebadderd op mijn ontbijt zit te wachten. Aan weerszijden van het paard hangen grote tonnen met water, die uit het oude dorp Sintiope worden gehaald. Voor onze dagelijkse badbeurten! Verder zie ik nog twee jerrycans met drinkwater. Het jongetje is nog zo klein dat hij een enorme steen moet gebruiken om op en af te stappen. Het paard is van Izak, de oudste hier wonende zoon. Hij wordt verhuurd, want hij eet te veel en de familie kan dat opbrengen. Eliud, de schoondochter, vertrekt met een rugzak vol vieze kleren van ons naar Sintiope, om daar te gaan wassen. Editha, onze gastvrouw, komt bij het huisje aan om het ontbijt klaar te maken, lopend vanuit Sintiope, 7 kinderen onder de 18 jaar achterlatend. Gelukkig is er dochter Tanya, die voor de kleintjes zorgt en goed kan koken. Maar veel tijd zal ze niet hebben, want ze studeert (met beurs) in Rivas. In de huiskamer wacht nog steeds ongeveer 200 kilo rijst om uitgezocht te worden. Dat is de voorraad voor de komende tijd. De huiskamer met mooie tegelvloer blijkt een goede bergplaats. Elke dag wordt er een gedeelte op het terras te drogen gelegd, van ongerechtigheden ontdaan en in een grote zak gestopt. In de tuin is nieuw volk verschenen: een witte en een zwarte kip en een 'macho', een haan. Ze zitten nog aan een touwtje; ze moeten eerst wennen. Ondertussen verschijnt het ontbijt: een geschilde ananas, een watermeloen in stukken gesneden, een paar rijpe bananen en een kan heerlijke zelfgemaakte bietensap. Heerlijk! Het varkentje is constant op zoek naar eten en dringt steeds het huisje binnen om rijst te snoepen. Een kolibri vliegt in de struiken van bloem naar bloem. Bij de burens verschijnt een stiertje, dat daar te eten krijgt. De dorpsoudste laat zijn haar trimmen bij de buurman. De dag moet eigenlijk nog beginnen voor mij, maar zodra het licht is hier in Manos Unidas begint alles en iedereen te leven.

Nieuwtjes van de bouwplaats

Er is een prachtig bord gekomen, waarop Terry 'Manos Unidas' in mooie letters heeft geschreven. Henk en Ad zijn de letters en de twee vlaggen aan het uitbeitelen. Van het geld dat meekwam voor de inrichting van het dorps huis, zijn 4

vierkante tafels besteld en worden stapelbare plastic stoelen gekocht. De weg voor het dorps huis wordt verder vervolmaakt.

Jeroen is druk in de weer om overal de hoogte af te tekenen.

De metselaars staan al op steigers voor de achtermuur.

Alle geplante boompjes worden weer begoten. Er worden stenen gehaald langs de weg bij Sintiope. Ze worden tegen het dorps huis

geplaatst als steun voor de vloer. Annemiek slaat alle kromme spijkers weer recht. Kruiwagens met zand en stenen worden af en aan gereden. En het allerlaatste nieuws: het dorpskomitee bereid ons afscheid voor! Het schijnt dat er een priester komt!

Laatste nieuws: water!!!!!!!!!!!!

Vannacht werd ik wakker. Hoorde ik echt water stromen? Droomde ik niet? Nee, het was realiteit! Eliud en Izak waren druk in de weer om emmers en jerrycans te vullen voor het huisje. Het was woensdagavond 11.30 uur. Iedereen ligt dan allang op bed en hoe de eerste persoon wist, dat er water stroomde, is mij een raadsel. Het werd natuurlijk wel tijd, dat er water kwam, want de aansluitkosten zijn allang betaald. Woensdagmiddag had het dorpscomité het waterleidingbedrijf op het matje geroepen; Arno en Annemiek waren daarbij. Er werd toegezegd dat er vanaf zondagnacht elke vier dagen water zou komen. Als de elektriciteit niet uitvalt tenminste, want dan werken de pompen niet. Deze nacht mochten wij dus al het heuglijke feit meemaken van het stromende water!

Ineke Lint

24 november 2003

Van de bouwvloer.

De 'casa communal' (dorpshuis) schiet de hoogte in. In het kantoor en de voorraadruimte gaat de bekisting gemaakt worden om beton te storten voor de kolommen. Er kan niet meer vanaf de vloer gewerkt worden; bijna iedereen staat op zelfgemaakte steigers. Voor de grote ruimte is een metselteam geformeerd van Henk, Joeri en Janneke. In het weekend zijn de eerste sierstenen gemetseld. De reeds gestorte kolommen worden ruw gemaakt met een bijl. Dorpsbewoners werken bij toerbeurt mee volgens een schema.

Er zijn mensen zand aan het zeven om metselspecie aan te maken. Er zijn kleine bloemenstruikjes gepland bij de toegang, die schreeuwen om water. De vorige week gekalkte stenen zien er mooi wit uit. De dorpsoudste komt het bord inspecteren dat aan de muur moet komen en dat wacht op wat likjes verf. De muren worden nat gehouden (volgens onze deskundigen zinloos) door ezzen dorpsbewoner met een soort tank op zijn rug. Er zit echt water in, blijkt bij navraag, weliswaar gemengd met wat chloor om de tank schoon te houden. Vloerbalken worden weer gereinigd, beton wordt afgestoken, de grond wordt verder geëgaliseerd. Iedereen begint het bouw proces enigszins door te krijgen. Dat krijg je zo in de laatste bouwweek. Het was opvallend hoevelangstelling er in vrije weekend was voor alle bouwplekken in een ander dorp!

Een zondag in San Juan del Sur.

Op de eerste rij, in de tot de nok gevulde kerk, zit een engel met een kroontje en een geel satijnen jurkje aan. De witte vleugels vallen over de rugleuning. Hij blijkt van het mannelijk geslacht. Buiten wordt vuurwerk afgestoken. Nonnen en kinderen zingen gezellige deuntjes. Deuren en ramen staan wijd open en moeders met heel kleine kinderen hangen tegen de sponningen. Op het altaar hangen schattige kanten gordijnen met letters van papier erop bevestigd: 'ik ben de koning van deze wereld.' Na een tijdje wordt er luid geklapt en de dienst is ten einde. In het gedrang raak ik de mysterieuze engel kwijt. Nog meer vuurwerk veroorzaakt een gigantische rook. Als ik me daar doorheen heb geworsteld, stuit ik op een versierde vrachtauto met..... de engel!

Hij blijkt in gezelschap van 6 mede engelen, allen in het geel. De plek op de auto, die de engelen in moeten nemen, schijnt nauw te luisteren en het duurt enige tijd voordat ze allemaal geïnstalleerd zijn. De muziek oefent driftig steeds dezelfde deun. Een non inspecteert zorgvuldig het plastic aan de onderkant van de auto. En dan kan de stoet vertrekken. Het hele dorp zal weten van dit feest, Christo Rey, geheten. De meeste kerkgangers volgen de engelen. Op elke straathoek wordt een oorverdovend geknal ten gehore gebracht. De kerk investeert goed in bommetjes en vuurwerk in Nicaragua. Bouwploegleden verschijnen uit het

Internetcafe en er wordt volop gefotografeerd. Het rustige weekend aan zee wordt danig verstoord. Als het hele dorp aangedaan is, gaat de stoet terug naar de kerk, nog een paar laatste knallen, het is gedaan met het feest. Maar waar ter wereld zie je engelen met ijsjes?

Wij bezochten in San Juan del Sur 'la casa de mujeres', het vrouwenhuis. Voor enkelen was dit een weerzien, want een bouwploeg uit Haarlem heeft ook meegeholpen dit huis te verwezenlijken. Uit Nijmegen hadden we een kist met gereedschap meegenomen van stichting 'De Keilbout', die oud, maar nog wel goed gereedschap verzamelt. De kist was bijzonder welkom.

Ook hier weer hoorden we, net als bij het vrouwenhuis in Rivas, hoe belangrijk het is om cursussen te organiseren voor vrouwen, maar ook voor mannen en jongeren: preventie van (huiselijk) geweld, begeleiding van moeilijke jongeren, maar ook Engelse les, typen en haarverzorging. Aan het begin van elk seizoen gaan de vrouwen met een geluidswagen rond om klanten te werven. Ook worden overal briefjes opgehangen. De vrouwen die hier les geven zijn vaak docent en komen na hun andere werk hier vrijwillig een groep leiden. Er zijn ook contacten met de psychologe uit Rivas. Wat heerlijk om zoveel strijdbare vrouwen bij elkaar te zien; net een raad van wijze, oudere vrouwen. Maar ook wat triest, dat zulke initiatieven niet gesteund worden door de plaatselijke overheid of door de provincie. De situatie in Nicaragua vinden ze ronduit slecht. Economisch gaat het steeds slechter; de eerste levensbehoeften, zoals rijst en bonen, stijgen steeds in prijs. De vrouwen zijn erg afhankelijk van buitenlandse organisaties, die geld of diensten doneren. Als ik me niet vergis, zou er wel eens een nieuwe project aanvraag kunnen komen voor Haarlem.
Ineke Lint.

Het laatste nieuws van de nacht van 24 op 25 november 2003.

De afgelopen nacht hebben weinig mensen geslapen op Ometepe. De regen kwam met een oorverdovend geweld naar beneden, vergezeld van bliksem en onweer. Alle nieuwe huisjes in Manos Unidas hebben het gelukkig overleefd. In Sintiope is een stroom modder en stenen naar beneden gekomen, gelukkig zonder huizen te raken. De gegraven geulen op de bouwvloer hebben goede dienst gedaan, maar zijn aangevuld met nieuw gevormde geulen. Alle greppels liggen vol met erosiemateriaal. Alle muren van de casa communal staan nog! Het is nu 9 uur 's morgens en weer droog. Zelfs de tent van Nel heeft het overleefd met veel waterschade.
Ineke.

Manos Unidas, 26 november 2003

Van de bouwvloer.

Gisteren was er een bliksemsnelle betonstort actie. Misschien wel iets te snel, want bij de verwijdering van de bekisting deze morgen, bleek er een gedeelte zonder beton te zijn. Dus weer opnieuw planken er tegen aan maken en beton storten. Er is inmiddels een flesje met een brief van het Nicaragua Komitee Haarlem onzichtbaar ingemetseld in de muur net onder het dak.

De brief vermeldt de geschiedenis van het bouwen en de kontakten met Haarlem.

Leuk om over 50 jaar te vinden. De vloer van de casa communal is op hoogte gebracht en geëffend. Iedereen loopt met scheppen en kruiwagens. Tegen de achtermuur worden steigers geplaatst om de bovenste draadijzeren balk te kunnen plaatsen.

Ronald en Joeri zijn het 'museum' aan het inrichten. Een leegstaand huisje is gevorderd om de Spaanse versie van de geplastificeerde infopanelen te herbergen. Een prachtig gezicht om die prachtige foto's van de vorige bouwploeg aan de muur te zien hangen. Het vertelt voor iedereen de weg van het bouwen van de 52 huizen. Inmiddels is de architect, Herrera, verschenen, die momenteel achter mij zit te ontbijten met gallo pinto. (rijst met bonen) Met hem zal nog over veel zaken gepraat moeten worden. Zo is de prijs van het dak nog niet bekend en moet er overlegd worden over de bouw van een keuken in de corridor van de casa communal. Nog genoeg werk aan de winkel dus, en dat voor nog maar twee dagen! Bovendien moet het afscheidsfeest voorbereid worden. Het dorpskomitee heeft een programma samengesteld met veel toespraken, maar ook met een cultureel optreden en natuurlijk eten. De bouwploeg treedt uiteraard ook op. Met een Nederlands liedje en gesproken Spaanse teksten. Iedereen moet nog wel even oefenen.

De gehele bouwploeg gaat aan een welverdiende vakantieweek genieten en groet Nederland!!!!!!!

Het succes van Elle, diciembre 2002.

Het kostte 3 Nederlandse boeken en veel gesmeek in slecht Spaans en in gebarentaal, maar toen kreeg ik een zeer glossy tijdschrift mee in boekdikte: het kerstnummer van vorig jaar. Eigenlijk totaal ongepast in deze omgeving, maar ook hier zijn dromen niet verboden. Al gauw zat niet alleen de bevooroordeelde met de Elle voor zich, maar stonden 5 vrouwen zich te vergapen aan de avondkleding en het commentaar was niet van de lucht. Mij werd een jurk toebedacht en ook voor de anderen werd gezocht. De horoscoop zorgde voor veel hilariteit, vooral toen ik wees op de datum van verschijnen. Humor hebben ze beslist! Ook later op de dag hoorde ik vaak lachen en als ik even om een hoekje keek, zag ik dat er druk gepraat werd over reclamefoto's, feestkleding en taferversiering met de kerst. Maar ik signaleerde ook dat een artikel over nieuwe behandelmethoden van kanker werd voorgelezen aan een ander die stond te koken. Ook als ik zou blijven, zou ik waarschijnlijk niet meemaken dat een van de uitgezochte japonnen hier gedragen zou worden met kerst.

Ineke Lint.

De bussen van Ometepe.

Iedere bezoeker van Nicaragua verbaast zich over het busvervoer. Sedert jaren ligt er geen meter spoorlijn meer in het land. Ook trams en metro ontbreken volledig. De bus en de taxi moeten het werk opknappen en daarom is het busbedrijf zonder twijfel een erg boeiend bedrijf, ook op Ometepe. In Nicaragua rijden waarschijnlijk tienduizenden bussen. Ze zijn van een merkwaardig eenvormig type. Volstrekt overjarig, maar net zo volstrekt onverwoestbaar. Het land van herkomst is de Verenigde Staten, dat in lang vervlogen jaren haar schooljeugd erin vervoerde. De carrosserie luistert in veel gevallen naar de naam 'Blue Bird Body'. Ook Nicaragua kent het fenomeen verkeersdrempels die zich net als bij ons, hier en daar van gemeentewege boven het wegdek mogen verheffen. Op het uitgestrekte platteland van Nicaragua heeft de natuur de drempeltaak overgenomen door het creëren van enkele miljoenen superdrempels, dat stoer rijgedrag tot behoedzaamheid doet verschrompelen.

Het leven van de fraaie Blue Birds wordt daardoor zeker verlengd. Hoge snelheden worden bijna nooit bereikt. Ook de motor van de bus biedt in schijnbare onverslijtbaarheid haar diensten aan. Een enkele keer slechts is de reiziger getuige van noodgrepen zoals het plotseling moeten bijvullen van koelwater. De meer ernstige chronische gebreken onttrekken zich goeddeels aan het oog van de waarnemer. Deze patiënten onder de Birds mogen zich verheugen in een hoog ontwikkelde vorm van intensive-care. De zitplaats van de chauffeur verbergt nogal eens een vernuftig stelsel van jerrycans dat met slangen en hevels de motor de nodige bijvoeding verschaft. Dit machtige hart van de bus gebruikt de gewone eerlijke smerig zwart rokende dieselolie en geen aardgas, biogas of zonnebloemolie.

Om dit onmisbare, kostbare vervoermiddel zo doelmatig mogelijk te exploiteren, verpachten de eigenaren het aan een vaste bemanning van twee of drie personen, de chauffeur en zijn bijrijder(s). Deze drie eenheid beheert de bus als haar troetelkind. De chauffeur kent zijn vak en alle spelregels en rituelen. Een enkele keer mag hieraan worden getwijfeld als, bij navraag, blijkt dat de captain 14 jaar oud is. Omdat bus een autonoom bedrijf is dat haar mobiliteit te koop aanbiedt, moet ze zichzelf ook aanprijzen. Ze doet dit door met haar luchthoorns de aandacht te trekken, terwijl de bijrijder luidkeels de eindbestemming omroept. De chauffeur doet wat chauffeurs elders ook doen. In Nicaragua echter neemt de taak bijna drie dimensionale vormen aan. De bus beweegt zich namelijk uiterst zelden in het platte vlak. De weg wordt in haar volle breedte benut om de meest gewelddadige drempels te vermijden, maar soms kan toch niet worden voorzien dat het wegdek plotseling een aanzienlijk diepte bereikt. Het wiel dat het lot is beschoren in deze diepte tdee moeten afdalen, laat de bus en haar inhoud zodanig sidderen dat de herinnering aan de catastrofe met de Titanic verbleekt.

De chauffeur kondigt ruim van te voren de komst van de bus aan. De plaatselijke bevolking heeft deze wenk nauwelijks nodig. Haarscherp hoort men het onderscheid tussen het trotse geluid van een 'Bird' en een ordinaire vrachtauto. Slechts de begeleidende rookwolk is voor beide gelijk. De chauffeur heeft als commandant het recht het voertuig overal te laten stoppen of te laten wachten als een gezonde bedrijfsvoering dat wenselijk maakt.

De co- piloten bepalen vrijwel geheel zelfstandig hun eigen taak. De 'voorman' gebruikt de onderste trede van de treeplank als uitgangspositie waardoor hij zich vrijwel permanent half buiten en half binnen de bus bevindt. Het belang daarvan is, dat hij in beide werelden tegelijk vertoeft en als verbindingsofficier de belangen van beide behartigt. Als de bus gaat stoppen, blijkt de man (nooit een vrouw) plotseling verdwenen. Hij is voor het tot stilstand komen van de bus eruit gesprongen. (wat vroeger in Nederland ook kon, maar niet mocht, en daarom veel gedaan werd) Het gevolg is dat de bijrijder bij de achterdeur is aangekomen als de bus eindelijk stilstaat. Hij gaat daar onmiddellijk tot actie over. Hij lost en laadt manden, zakken, fietsen en passagiers die de hoge afstap niet vrezen. Bij het volbrengen van deze bliksemactie is hij in staat om zonder tussenkomst van vingers of andere hulpmiddelen keihard tussen zijn tanden te fluiten. De kapitein identificeert dit geluid feilloos als van zijn 1e stuurman en gooit onmiddellijk de trossen los. De stuurman is dan inmiddels al weer enige seconden hard op weg naar zijn onderste trede op het voorschip en bereikt deze als het vaartuig al een aanzienlijke snelheid heeft. Een enkele keer kan het gebeuren dat de fluit al weerklonk terwijl nog niet alle werk op het achterdek was afgerond. Als het schip vaart begint te krijgen en het voorschip niet meer ingehaald kan worden en hem ook de lucht ontbreekt om nogmaals te fluiten, rest hem nog maar een hoop. De kapitein ziet met een geroutineerde blik in een van de drie achteruitkijkspiegels een verdwijnende, steeds kleiner wordende collega aan de horizon verdwijnen. De kapitein aarzelt een moment, brengt de kolos sidderend tot stilstand en stoomt, goedig langzaam, achteruit tot de drenkeling is bereikt. Ooggetuigen bevestigen dat nimmer enig spoor van verwijt of disciplinaire straf is waargenomen. De bemanning opereert als een onafhankelijk blok. Bravo!

Als de passagier al geruime tijd in de bus zit en zich net een gevoel van gelatenheid en berusting van hem meester maakt, begint hij zich bewust te worden van een rudimentair Hollandse wens dat de kans groeit dat de overtocht wel eens gratis zou kunnen worden volbracht. Juist op dat ogenblik, hoe bestaat het, verheft zich een van de passagiers die krachtens zijn autoritaire gedrag het recht blijkt te willen uitoefenen om geld te innen. Hij deelt dit voornemen met velen, dat is zeker. Maar toch, hoewel hij geen uniform draagt, noch tang, noch pet, onderscheidt hij zich (altijd een hij) in een ding van alle anderen: hij heeft een bundeltje papiergeld in de hand. Dat feit is blijkbaar voldoende legitimatie om de hele bus te laten betalen. (geld maakt geld) Wie zal het aandurven de proef eens te nemen en ook zo'n financiële rondgang te beginnen. Een startkapitaal van 10x10 cordoba's lijkt voldoende.

De bus verricht nog meer functies, maar daarover een andere keer. Zeker is dat iedere zit een boeiende gebeurtenis is die door jong en oud kan worden volbracht mits hart, oren, rug en longen in goede conditie verkeren. We wensen u een prettige reis!

Jeroen van der Kuijp.